

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держспоживстандарту України
29.03.2005 № 7

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві юстиції Украї
13 квітня 2005 року за № 392/ 10672

ПОГОДЖЕНО
з Державним комітетом України з питань
регуляторної політики та підприємництв
(Рішення від 23.03.2005 № 164)

ПРАВИЛА УПОВНОВАЖЕННЯ ТА АТЕСТАЦІЇ У ДЕРЖАВНІЙ МЕТРОЛОГІЧНІЙ СИСТЕМІ

1. Загальні положення

1.1. Правила реалізують положення статей 21–25, 28, 37 і 38 Закону України "Про метрологію та метрологічну діяльність" (далі – Закон) і встановлюють вимоги щодо організації та порядку здійснення уповноваження і атестації у державній метрологічній системі на проведення метрологічних робіт (далі – уповноваження /атестація/) та оформлення їх результатів.

1.2. Уповноваження (атестація) проводиться з метою визначення і офіційного підтвердження готовності заявників до проведення метрологічних робіт, передбачених Законом.

1.3. Проведення уповноваження (атестації) спрямоване на підвищення рівня проведення метрологічних робіт з метою захисту громадян і національної економіки від наслідків недостовірних результатів вимірювань.

1.4. Вимоги цих Правил поширюються на:

Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики (далі – Держспоживстандарт України);

національний науковий метрологічний центр та державні наукові метрологічні центри, що належать до сфери управління Держспоживстандарту України (далі – метрологічні центри), і територіальні органи Держспоживстандарту України (далі – територіальні органи);

метрологічні служби центральних органів виконавчої влади;

головні та базові організації метрологічних служб центральних органів виконавчої влади (далі – головні та базові організації);

підприємства, установи та організації незалежно від форм власності та виду діяльності, що діють на території України (далі – підприємства та організації) та їх метрологічні служби;

повірочні, калібрувальні та вимірювальні лабораторії підприємств та організацій (далі – повірочні, калібрувальні та вимірювальні лабораторії).

1.5. Згідно з цими Правилами здійснюються:

а) уповноваження на проведення таких метрологічних робіт:

державні приймальні та контрольні випробування засобів вимірювальної техніки;

півірка засобів вимірювальної техніки;

атестація методик виконання вимірювань, що використовуються у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду;

б) атестація на проведення таких метрологічних робіт:

калібрування засобів вимірювальної техніки для інших підприємств, організацій та для фізичних осіб та/або для власних потреб цих підприємств та організацій;
вимірювання у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду.

1.6. Положення цих Правил, які стосуються робіт з:

уповноваження на проведення атестації методик виконання вимірювань, що використовуються поза сферою поширення державного метрологічного нагляду;

атестації на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки для власних потреб підприємств та організацій;

атестації на проведення вимірювань поза сферою поширення державного метрологічного нагляду,

є рекомендаційними і можуть використовуватися як безпосередньо під час проведення зазначених робіт з уповноваження (атестації), так і для розроблення відповідних нормативних документів з метрології.

1.7. Ці Правила не поширюються на роботи з уповноваження (атестації) повірочних (калібрувальних) лабораторій іноземних виробників на проведення перевірки (калібрування) засобів вимірювальної техніки, призначених для ввезення на територію України партіями. Зазначені роботи здійснюються згідно з окремими правилами, які встановлюються Держспоживстандартом України.

2. Терміни та їх визначення

У цих Правилах використовуються терміни та їх визначення відповідно до Закону, а також такі:

уповноваження – документальне засвідчення органом з уповноваження компетентності і права заявника проводити державні приймальні та контрольні випробування і перевірку засобів вимірювальної техніки та/або атестацію методик виконання вимірювань;

атестація – документальне засвідчення органом з атестації компетентності і права заявника проводити калібрування засобів вимірювальної техніки та/або вимірювання;

орган з уповноваження (атестації) – орган, якому згідно із Законом надано право проведення уповноваження чи атестації у державній метрологічній системі;

заявник – метрологічний центр, територіальний орган, головна та базова організація, підприємство та організація, а також повірочна, калібрувальна чи вимірювальна лабораторія підприємства або організації (далі – повірочна, калібрувальна чи вимірювальна лабораторія), що подав(ла) заявку на проведення уповноваження (атестації);

уповноважена (атестована) організація – метрологічний центр, територіальний орган, головна та базова організація, підприємство та організація, повірочна, калібрувальна чи вимірювальна лабораторія, що має право на проведення відповідної метрологічної роботи;

критерії уповноваження (атестації) – сукупність вимог, яким має відповідати заявник для того, щоб бути уповноваженим (атестованим);

свідоцтво про уповноваження (атестацію) – документ, який засвідчує, що уповноважена (атестована) організація (чи її окремий підрозділ) відповідає критеріям уповноваження (атестації) і є правочинною виконувати конкретний вид метрологічних робіт.

3. Органи з уповноваження (атестації) та їх функції

3.1. Заявники, види метрологічних робіт, на проведення яких здійснюється уповноваження, та органи з уповноваження зазначені в табл. 1.

Таблиця 1

№ з/п	Заявники	Види метрологічних робіт, на проведення яких здійснюється уповноваження	Органи з уповноваження
1	Метрологічні центри	Державні приймальні випробування засобів вимірювальної техніки; перевірка засобів вимірювальної техніки; атестація методик виконання вимірювань, що використовуються у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду	Держспоживстандарт України
2	Територіальні органи	Державні приймальні і контрольні випробування засобів вимірювальної техніки; перевірка засобів вимірювальної техніки; атестація методик виконання вимірювань, що використовуються у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду	Держспоживстандарт України
3	Головні та базові організації	Державні приймальні випробування засобів вимірювальної техніки, на які не поширюється державний метрологічний нагляд	Держспоживстандарт України
4	Повірочні лабораторії	Перевірка засобів вимірювальної техніки під час експлуатації та випуску з виробництва і ремонту	Держспоживстандарт України
5	Підприємства та організації	Атестація методик виконання вимірювань, що використовуються у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду	Метрологічні центри

3.1.1. Метрологічними центрами за рішенням Держспоживстандарту України здійснюється уповноваження підприємств та організацій на проведення атестації методик виконання вимірювань, що використовуються у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду.

Уповноваження на проведення атестації методик виконання вимірювань, що використовуються поза сферою поширення державного метрологічного нагляду (за пунктом 5 табл. 1) може здійснюватися як метрологічними центрами так і метрологічними службами центральних органів виконавчої влади, головними та базовими організаціями.

3.1.2. Необхідність уповноваження метрологічних центрів, територіальних органів, підприємств та організацій на проведення атестації методик виконання вимірювань, що використовуються поза сферою поширення державного метрологічного нагляду, визначається відповідними метрологічними центрами, територіальними органами, підприємствами та організаціями.

3.2. Заявники, види метрологічних робіт, на проведення яких здійснюється атестація, та органи з атестації зазначені в табл. 2.

Таблиця 2

№ з/п	Заявники	Види метрологічних робіт, на проведення яких здійснюється атестація	Органи з атестації
1	Метрологічні центри та територіальні органи	Калібрування засобів вимірювальної техніки для інших підприємств, організацій та для фізичних осіб; вимірювання у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду	Держспоживстандарт України
2	Калібрувальні лабораторії	Калібрування засобів вимірювальної техніки для інших підприємств, організацій та для фізичних осіб	Національний науковий центр "Інститут метрології"
3	Калібрувальні лабораторії	Калібрування засобів вимірювальної техніки для власних потреб підприємств та організацій	Головні та базові організації, метрологічні центри
4	Калібрувальні лабораторії головних та базових організацій	Калібрування засобів вимірювальної техніки для власних потреб підприємств та організацій	Метрологічні служби центральних органів виконавчої влади
5	Вимірювальні лабораторії	Вимірювання у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду	Головні та базові організації, територіальні органи
6	Вимірювальні лабораторії головних та базових організацій	Вимірювання у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду	Метрологічні служби центральних органів виконавчої влади

3.2.1. Необхідність проведення атестації метрологічних центрів і територіальних органів (за пунктом 1 табл. 2) та вимірювальних лабораторій (за пунктами 5 і 6 табл. 2) на проведення вимірювань поза сферою поширення державного метрологічного нагляду визначається відповідними метрологічними центрами, територіальними органами, підприємствами й організаціями.

3.2.2. Необхідність атестації калібрувальних лабораторій підприємств та організацій (за пунктом 3 табл. 2) на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки для власних потреб цих підприємств та організацій визначається відповідними підприємствами та організаціями.

3.2.3. Головними та базовими організаціями, атестованими відповідно до частини шостої статті 17 Закону, проводиться атестація калібрувальних і вимірювальних лабораторій (за пунктами 3 і 5 табл. 2) підприємств та організацій, що належать до сфери управління відповідних центральних органів виконавчої влади або не належать до цієї сфери, але належать до сфери, у якій реалізація державної політики належить до повноважень цих органів (за винятком вимірювальних лабораторій, атестація яких згідно із законодавством здійснюється територіальними органами), – на проведення відповідно калібрування засобів вимірювальної техніки для власних потреб цих підприємств та організацій і вимірювань у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду.

3.2.4. Метрологічними центрами за рішенням Держспоживстандарту України здійснюється атестація калібрувальних лабораторій (за пунктом 3 табл. 2) підприємств та організацій, що не належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади або належать до сфери управління цих органів (якщо ці органи не мають метрологічної служби з головними та/або

базовими організаціями), - на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки для власних потреб цих підприємств та організацій.

3.2.5. Територіальними органами здійснюється атестація вимірювальних лабораторій (за пунктом 5 табл. 2) підприємств та організацій, що не належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади або належать до сфери управління цих органів (якщо це передбачено законодавством або якщо ці органи не мають метрологічної служби з головними та/або базовими організаціями).

3.2.6. Вибір органу з атестації калібрувальних і вимірювальних лабораторій (за пунктами 3 і 5 табл. 2) підприємств та організацій, що не належать до сфери управління відповідних центральних органів виконавчої влади, але належать до сфери, у якій реалізація державної політики належить до повноважень цих органів, здійснюється заявником.

3.3. Проведення єдиної в країні технічної політики у сфері уповноваження (атестації) належить до компетенції Держспоживстандарту України.

Держспоживстандарт України у сфері уповноваження (атестації) виконує такі функції:

організує розроблення нормативно-правових актів, які визначають порядок здійснення уповноваження (атестації) і встановлюють загальні вимоги до методики їх проведення, і затверджує їх;

установлює вимоги до аудиторів з метрології (далі – аудитори) та порядку їх атестації;

здійснює уповноваження на проведення метрологічних робіт за пунктами 1 – 4 табл. 1 та атестацію на проведення метрологічних робіт за пунктом 1 табл. 2;

організує і здійснює перевірку додержання умов проведення метрологічних робіт уповноваженими (атестованими) ним організаціями;

приймає рішення щодо здійснення атестації калібрувальних лабораторій метрологічними центрами.

За дорученням Держспоживстандарту України окремі етапи робіт з уповноваження за пунктами 1– 4 табл. 1 та атестації за пунктом 1 табл. 2 згідно з цими Правилами виконують метрологічні центри.

3.4. Національний науковий центр "Інститут метрології" Держспоживстандарту України (далі – ННЦ "Інститут метрології") у сфері уповноваження (атестації) виконує такі функції:

здійснює науково-методичне забезпечення робіт з уповноваження на проведення атестації методик виконання вимірювань та атестації на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки;

розробляє документи з уповноваження на проведення атестації методик виконання вимірювань та атестації на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки;

здійснює уповноваження на проведення атестації методик виконання вимірювань за пунктом 5 табл. 1 відповідно до закріплених видів вимірювань;

здійснює атестацію на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки за пунктами 2 і 3 табл. 2;

за дорученням Держспоживстандарту України бере участь у роботі комісій з уповноваження (атестації) на проведення інших метрологічних робіт (далі – комісії);

здійснює перевірку додержання умов проведення метрологічних робіт уповноваженими та атестованими ним організаціями;

веде облік організацій, уповноважених на проведення атестації методик виконання вимірювань, що використовуються у сфері поширення державного метрологічного нагляду, та калібрувальних лабораторій, атестованих на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки для інших підприємств, організацій та для фізичних осіб.

3.5. Метрологічні центри – Державне підприємство "Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів" Держспоживстандарту України (далі – Укрметртестстандарт) і Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем" Держспоживстандарту України (далі – ДП "НДІ Система") у сфері уповноваження (атестації) виконують такі функції:

здійснюють уповноваження на проведення атестації методик виконання вимірювань за пунктом 5 табл. 1 відповідно до закріплених видів вимірювань та подають ННЦ "Інститут метрології" відповідну інформацію;

здійснюють атестацію на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки за пунктом 3 табл. 2;

за дорученням Держспоживстандарту України беруть участь у роботі комісій з уповноваження (атестації) на проведення інших метрологічних робіт;

здійснюють перевірку додержання умов проведення метрологічних робіт уповноваженими та атестованими ними організаціями.

Укрметрестандарт виконує також такі функції:

здійснює науково-методичне забезпечення робіт з уповноваження на проведення державних приймальних і контрольних випробувань та повірки засобів вимірювальної техніки;

веде облік підприємств і організацій, уповноважених на проведення державних приймальних і контрольних випробувань та повірки засобів вимірювальної техніки;

виконує функції відповідно до пункту 3.6.

ДП "НДІ Система" здійснює також науково-методичне забезпечення робіт з уповноваження на проведення повірки (калібрування) вимірювальних і вимірювальних інформаційних систем.

3.6. Територіальні органи у сфері уповноваження (атестації) виконують такі функції:

за дорученням Держспоживстандарту України беруть участь у роботі комісій з уповноваження на проведення державних приймальних і контрольних випробувань і повірки засобів вимірювальної техніки;

беруть участь у роботі комісій з уповноваження на проведення атестації методик виконання вимірювань та атестації на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки;

здійснюють атестацію вимірювальних лабораторій, що перебувають у закріпленому регіоні, за пунктом 5 табл. 2;

ведуть облік атестованих ними вимірювальних лабораторій та подають Державному підприємству "Харківський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації" Держспоживстандарту України (далі – ДП "Харківстандартметрологія") відповідну інформацію;

беруть участь у роботі комісій з атестації вимірювальних лабораторій, яку проводять метрологічні служби центральних органів виконавчої влади, головні та базові організації щодо заявників, які перебувають у закріпленому регіоні, та подають ДП "Харківстандартметрологія" відповідну інформацію;

здійснюють перевірку додержання умов проведення метрологічних робіт атестованих ними організаціями.

Територіальний орган – ДП "Харківстандартметрологія" виконує також такі функції:

здійснює організаційно-методичне забезпечення робіт з атестації на проведення вимірювань;

веде облік вимірювальних лабораторій, атестованих на проведення вимірювань у сфері поширення державного метрологічного нагляду.

3.7. Метрологічні служби центральних органів виконавчої влади у сфері атестації виконують такі функції:

здійснюють організацію, координацію та контроль діяльності головних і базових організацій з питань атестації на проведення вимірювань та калібрування засобів вимірювальної техніки;

здійснюють організацію розроблення документів з атестації на проведення вимірювань та калібрування засобів вимірювальної техніки для власних потреб підприємств та організацій і затверджують ці документи;

здійснюють атестацію заявників на проведення вимірювань за пунктом 6 табл. 2 та проведення калібрування засобів вимірювальної техніки за пунктом 4 табл. 2;

здійснюють перевірку додержання умов проведення метрологічних робіт атестованими ними організаціями.

3.8. Головні та базові організації у сфері атестації виконують такі функції:

розробляють документи з атестації на проведення вимірювань та калібрування засобів вимірювальної техніки для власних потреб підприємств та організацій;

здійснюють атестацію заявників на проведення вимірювань за пунктом 5 табл. 2 та проведення калібрування засобів вимірювальної техніки за пунктом 3 табл. 2;

ведуть облік атестованих ними організацій;

здійснюють перевірку додержання умов проведення метрологічних робіт атестованими ними організаціями.

4. Критерії уповноваження (атестації)

4.1. Заявники уповноважуються (атестуються) на незалежність і технічну компетентність.

4.2. Критерії уповноваження (атестації) на незалежність заявника

4.2.1. Правовий статус, організаційна структура, підпорядкованість, фінансовий стан та система оплати праці працівників заявника повинні забезпечувати впевненість органу з уповноваження (атестації) у тому, що заявник може бути визнаний об'єктивним і незалежним від замовників конкретних метрологічних робіт, на проведення яких він уповноважується (атестується), а саме від:

розробників, виробників і користувачів засобів вимірювальної техніки;

розробників і користувачів методик виконання вимірювань;

підприємств та організацій, які використовують результати вимірювань, проведених заявником.

4.2.2. На незалежність може претендувати заявник, що є юридичною особою і власником приміщень, засобів вимірювальної техніки, обладнання тощо, які необхідні для здійснення конкретних метрологічних робіт відповідно до заявленої галузі уповноваження (атестації), або має довгостроковий договір на оренду зазначених приміщень, засобів вимірювальної техніки та обладнання.

На незалежність може претендувати також заявник, що не є юридичною особою, а входить до складу підприємства (організації). У цьому разі він повинен бути окремим структурним підрозділом підприємства (організації), а його діяльність не повинна бути пов'язана з виробництвом, ремонтом і застосуванням засобів вимірювальної техніки, державні випробування, перевірку чи калібрування яких він здійснює, а також із використанням результатів вимірювань, які він здійснює, у т. ч. із застосуванням атестованих ним методик виконання вимірювань.

4.3. Критерії уповноваження (атестації) на технічну компетентність (загальні для всіх заявників)

4.3.1. Організаційна структура заявника, фактичний склад його працівників та їх кваліфікаційний рівень повинні забезпечувати виконання метрологічних робіт у заявленій галузі уповноваження (атестації) на належному рівні.

4.3.2. Працівники заявника повинні мати посадові інструкції, які встановлюють їхні завдання, права, обов'язки, відповідальність, а також кваліфікаційні вимоги (освіта, досвід роботи). Зазначені посадові інструкції повинні міститися на робочих місцях працівників заявника.

4.3.3. Фахівці заявника (державні повірники і повірники повірочних лабораторій), які безпосередньо проводять метрологічні роботи, повинні бути атестовані в порядку, установленому Держспоживстандартом України або заявником (щодо інших фахівців).

4.3.4. Заявник повинен мати:

приміщення, необхідні для виконання метрологічних робіт відповідно до заявленої галузі уповноваження (атестації), стан яких повинен відповідати чинним санітарним нормам і правилам;

нормативні, організаційні та методичні документи, науково-технічну літературу, що необхідні для виконання метрологічних робіт відповідно до заявленої галузі уповноваження (атестації), а також систему актуалізації наявних документів;

систему якості, яка відповідає заявленій галузі уповноваження (атестації). Система якості повинна передбачати проведення постійного контролю за забезпеченням якості метрологічних робіт, а також внутрішніх періодичних перевірок;

систему реєстрації та зберігання заявок на проведення метрологічних робіт та матеріалів за їх результатами, а також, за потреби, систему забезпечення конфіденційності отриманої інформації або інформації, наданої замовникам метрологічних робіт;

систему нормування трудомісткості і визначення вартості метрологічних робіт.

4.4. Критерії уповноваження на технічну компетентність заявників, які уповноважуються на проведення державних приймальних і контрольних випробувань засобів вимірювальної техніки

4.4.1. Якщо в заявника є в наявності робочі еталони і випробувальне обладнання, що можуть використовуватись під час проведення державних приймальних і контрольних випробувань засобів вимірювальної техніки, або якщо він використовує для цього відповідні еталони й обладнання іншого підприємства чи організації, то:

приміщення, де розміщені ці еталони й обладнання, повинні відповідати вимогам пункту 4.5.1;

робочі еталони повинні бути повірені (піддані державній метрологічній атестації), а випробувальне обладнання – атестоване в установленому порядку.

Наявність робочих еталонів і випробувального обладнання у заявника, що уповноважується на проведення державних приймальних і контрольних випробувань засобів вимірювальної техніки, не є обов'язковою.

4.5. Критерії уповноваження (атестації) на технічну компетентність заявників, які уповноважуються (атестуються) на проведення повірки (калібрування) засобів вимірювальної техніки

4.5.1. Приміщення заявника, у яких проводиться повірка (калібрування), за своїм оснащенням і станом повинні відповідати:

вимогам методик повірки (калібрування) засобів вимірювальної техніки, зазначених у заявленій галузі уповноваження (атестації), щодо умов проведення цих робіт (кліматичні умови, освітлення, звуко- і віброізоляція, параметри мереж живлення, наявність водопостачання, оснащеність заземленням тощо), вимогам охорони праці та довкілля;

вимогам експлуатаційної документації на робочі еталони та допоміжні засоби повірки (калібрування), що використовуються у цих приміщеннях.

4.5.2. Робочі місця повірки засобів вимірювальної техніки повинні бути атестовані в порядку, установленому Держспоживстандартом України, а робочі місця калібрування засобів вимірювальної техніки – атестовані або паспортизовані в порядку, установленому заявником.

4.5.3. Доступ до місця проведення повірки (калібрування) засобів вимірювальної техніки осіб, що не є працівниками заявника, повинен контролюватись.

4.5.4. Заявник відповідно до заявленої галузі уповноваження (атестації) повинен мати:

робочі еталони, необхідні для проведення повірки (калібрування), а також документи на методики повірки (калібрування) засобів вимірювальної техніки. Вихідні еталони повинні бути повірені або піддані державній метрологічній атестації. Робочі еталони повинні бути повірені чи піддані державній метрологічній атестації (при атестації на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки для інших підприємств, організацій та для фізичних осіб) та/або калібровані чи піддані метрологічній атестації (при атестації на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки для власних потреб підприємств та організацій);

випробувальне обладнання, необхідне для проведення повірки (калібрування), атестоване в установленому порядку;

допоміжні засоби повірки (калібрування), необхідні для проведення повірки (калібрування), атестовані в порядку, установленому заявником;

затверджені керівником заявника локальні схеми передачі розміру одиниць вимірювань від еталонів до робочих засобів вимірювальної техніки, які повіряються (калібруються);

погоджені переліки засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації та підлягають повірці, а також систему контролю за своєчасністю оновлення переліків та проведення повірки цих засобів;

пересувні повірочні лабораторії (за потреби), оснащені робочими еталонами і допоміжними засобами повірки (калібрування), необхідними для проведення періодичної повірки (періодичного калібрування) засобів вимірювальної техніки, у яких наявні умови для проведення періодичної повірки (калібрування);

систему, яка забезпечує облік засобів вимірювальної техніки, що подаються на періодичну повірку (періодичне калібрування), а також їх зберігання до і після проведення повірки (калібрування) та видачу замовникам;

систему контролю правильності оформлення протоколів повірки (калібрування) або робочих журналів, до яких заносяться результати повірки (калібрування), а також документів, що видаються за результатами цих робіт;

систему контролю за своєчасністю придбання повірочних (калібрувальних) тавр, правильністю їх обліку, зберігання і видачі, а також систему ідентифікації підписів державних повірників чи повірників (осіб, що проводять калібрування);

систему обліку претензій, що надійшли від замовників робіт із повірки (калібрування).

Якщо заявниками створені контрольні-повірочні пункти, необхідні для проведення первинної повірки (калібрування) під час випуску засобів вимірювальної техніки з виробництва і ремонту, то оснащеність цих пунктів і умови, наявні в них, повинні відповідати методикам повірки (калібрування) на засоби вимірювальної техніки, які повіряються (калібруються), і вимогам експлуатаційної документації на відповідні робочі еталони.

4.6. Критерії уповноваження на технічну компетентність заявників, які уповноважуються на проведення атестації методик виконання вимірювань

4.6.1. Працівники заявника, які безпосередньо проводять атестацію методик проведення вимірювань, відповідно до заявленої галузі уповноваження повинні мати:

не менше ніж трирічний стаж роботи в галузі розробки та/або атестації методик виконання вимірювань;

практичні навички, необхідні для визначення правильності процедур і правил вимірювань, установлених методикою виконання вимірювань, та правильності оцінювання характеристик похибок вимірювань.

4.6.2. Якщо в заявника є вимірювальна лабораторія, яка використовується під час атестації методик виконання вимірювань у заявленій галузі уповноваження, то ця лабораторія повинна бути атестована в порядку, установленому цими Правилами. При цьому наявність вимірювальної лабораторії для уповноваження заявника на технічну компетентність на проведення атестації методик виконання вимірювань не є обов'язковою.

4.7. Критерії атестації на технічну компетентність заявників, які атестуються на проведення вимірювань у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду

4.7.1. Приміщення заявника, у яких проводяться вимірювання, за своїм оснащенням і станом повинні відповідати вимогам методик виконання вимірювань та/або вимогам експлуатаційних документів на засоби вимірювальної техніки, які використовуються під час вимірювань, щодо умов проведення вимірювань (кліматичні умови, освітлення, звуко- і віброізоляція, параметри мереж живлення, наявність водопостачання та каналізації, оснащеність заземленням тощо), вимогам безпеки праці та охорони довкілля.

4.7.2. Робочі місця, на яких проводяться вимірювання, повинні бути атестовані або паспортизовані в порядку, установленому заявником.

4.7.3. Доступ до місця проведення вимірювань осіб, що не є працівниками заявника, повинен контролюватись.

4.7.4. Заявник відповідно до заявленої галузі атестації повинен мати:

атестовані методики виконання вимірювань. Якщо вимірювання проводяться виключно за експлуатаційною документацією на засоби вимірювальної техніки, то наявність методик не є обов'язковою. Для вимірювань поза сферою поширення державного метрологічного нагляду

можуть використовуватися методики, що не атестовані, але щодо яких проведена в порядку, установленому заявником, оцінка їх придатності для використання;

засоби вимірювальної техніки, необхідні для проведення вимірювань, які повинні бути повірені чи піддані державній метрологічній атестації (при атестації на проведення вимірювань у сфері поширення державного метрологічного нагляду) та/або калібровані чи піддані метрологічній атестації (при атестації на проведення вимірювань поза сферою поширення державного метрологічного нагляду);

випробувальне обладнання, необхідне для проведення вимірювань, атестоване в установленому порядку;

допоміжне обладнання, необхідне для проведення вимірювань, атестоване відповідно до порядку, установленого заявником;

засоби градування та контролю працездатності засобів вимірювальної техніки, що застосовуються при вимірюваннях, під час їх експлуатації (газові суміші, стандартні зразки тощо);

погоджені переліки засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації та підлягають повірці, а також систему контролю за своєчасністю оновлення переліків;

систему контролю за своєчасністю проведення періодичної повірки та/або калібрування засобів вимірювальної техніки, що використовуються під час вимірювань, а також атестації випробувального та допоміжного обладнання;

систему контролю правильності оформлення робочих журналів, до яких заносяться результати вимірювань, а також протоколів за результатами вимірювань.

5. Організація, порядок проведення і оформлення результатів уповноваження (атестації)

5.1. Запроваджуються три види уповноваження (атестації) – первинне(а), періодичне(а) та позачергове(а).

Первинному уповноваженню (первинній атестації) підлягають заявники, що не були раніше уповноважені (атестовані).

Періодичному уповноваженню (періодичній атестації) підлягають уповноважені (атестовані) організації у разі закінчення терміну чинності свідоцтва про уповноваження (атестацію).

Позачерговому уповноваженню (позачерговій атестації) підлягають уповноважені (атестовані) організації, якщо вони претендують на розширення галузі уповноваження (атестації), або відновлення робіт після визнання недійсним свідоцтва про уповноваження (атестацію) за результатами перевірки органом з уповноваження (атестації).

5.2. Уповноваження (атестація) передбачає такі етапи:

1; подання заявок на проведення уповноваження (атестації) за формою наведеною у додатку

розгляд заявок та наданих документів, прийняття рішення за заявками;

укладання договорів між органами з уповноваження (атестації) та заявниками. Договори про проведення робіт з уповноваження за пунктами 1–4 табл. 1 та атестації за пунктом 1 табл. 2 цих Правил укладаються між метрологічними центрами чи територіальними органами (які за дорученням Держспоживстандарту України виконують окремі етапи відповідних робіт) та заявниками;

проведення експертизи поданих заявниками матеріалів і, за потреби, їх доопрацювання заявниками;

розроблення програм перевірки заявників для визначення їхньої відповідності встановленим критеріям уповноваження (атестації) (далі – перевірка заявників);

затвердження програм перевірки заявників та надання цих програм заявникам, призначення комісій та ознайомлення заявників зі складами цих комісій і термінами проведення перевірки заявників;

укладання договорів між заявниками та організаціями, представники яких залучаються до складу комісій;

проведення перевірки заявників та оформлення матеріалів за її результатами; прийняття рішення щодо уповноваження (атестації), оформлення свідоцтв про уповноваження (атестацію) і видавання їх заявникам.

У разі проведення періодичного(ої) та позачергового(ої) уповноваження (атестації) процедура проведення уповноваження (атестації) може бути змінена органом з уповноваження (атестації) за результатами розгляду заявок.

5.3. Заявки на проведення первинного(ої) уповноваження (атестації) подаються не пізніше ніж за два місяці до планованого терміну початку перевірки заявників, а на проведення періодичного(ої) уповноваження (атестації) – не пізніше ніж за два місяці до закінчення терміну дії свідоцтва про уповноваження (атестацію).

Зазначені заявки подаються заявниками до:

Укрметртестстандарту – щодо уповноваження за пунктом 4 табл. 1 розділу 3; органів з уповноваження (атестації) – щодо уповноваження за іншими пунктами табл. 1 та атестації за табл. 2 розділу 3.

5.4. У разі проведення первинного(ої) або періодичного(ої) уповноваження (атестації) до заявки повинні додаватися такі документи:

положення про підрозділ (підрозділи), який (які) буде (будуть) проводити метрологічні роботи (далі – Положення про підрозділ);

паспорт підрозділу (підрозділів), який (які) буде (будуть) проводити метрологічні роботи (далі – Паспорт підрозділу);

настанова з якості підрозділу (підрозділів), який (які) буде (будуть) проводити метрологічні роботи (далі – Настанова з якості);

проект галузі уповноваження (атестації) заявника або змін до галузі уповноваження (атестації) (далі – Проект галузі уповноваження /атестації/).

Вимоги щодо структури і змісту документів, які додаються до заявки, наведені в додатку 2.

У разі проведення позачергового(ої) уповноваження (атестації) до заявки повинні додаватися проект змін до галузі уповноваження (атестації) і документи, що подаються на первинне(у) уповноваження (атестацію) або відповідні зміни до цих документів.

5.5. Органи з уповноваження (атестації), Укрметртестстандарт відповідно до повноважень, зазначених у пункті 5.3, реєструють заявки та розглядають їх і надані документи в термін не більше 5 робочих днів від дня отримання.

У разі неправильного оформлення заявки та/або невідповідності комплектності поданих документів вимогам пункту 5.4 заявка та/або документи повертаються заявнику для доопрацювання.

5.6. За результатами розгляду заявок рішення щодо можливості проведення подальших робіт з уповноваження (атестації) приймають:

Укрметртестстандарт – щодо заявників на уповноваження на проведення повірки засобів вимірювальної техніки під час експлуатації та випуску з виробництва та ремонту;

органів з уповноваження (атестації) – щодо інших заявників.

5.7. Після прийняття рішення щодо можливості проведення подальших робіт з уповноваження (атестації) договори на проведення цих робіт укладаються між заявниками та:

Укрметртестстандартом і повірочними лабораторіями, які уповноважуються на проведення повірки засобів вимірювальної техніки під час експлуатації та випуску з виробництва та ремонту;

метрологічними центрами, які за дорученням Держспоживстандарту України виконують окремі етапи робіт з уповноваження (атестації);

органами з уповноваження (атестації).

5.8. Експертизу документів, поданих на уповноваження (атестацію), і розроблення програм перевірки заявників здійснюють:

Укрметртестстандарт – щодо заявників на уповноваження проведення повірки засобів вимірювальної техніки під час експлуатації та випуску з виробництва та ремонту;

метрологічні центри, які за дорученням Держспоживстандарту України виконують окремі етапи робіт з уповноваження (атестації) - за пунктами 1–3 табл. 1 та атестації - за пунктом 1 табл. 2;

органи з уповноваження (атестації) – щодо інших заявників.

Термін проведення експертизи та розроблення програми перевірки заявників не повинен перевищувати 20 робочих днів від дня укладення договорів відповідно до пункту 5.7.

5.9. Під час проведення експертизи поданих заявниками документів перевіряється правильність їх оформлення та повнота наведеної у цих документах інформації.

За потреби зазначені в пункті 5.8 органи запитують у заявників додаткову інформацію, а також повертають заявникам надані документи на доопрацювання з переліком виявлених недоліків. В останньому випадку доопрацьовані документи повинні бути подані повторно для перевірки усунення виявлених недоліків.

За результатами експертизи складається експертний висновок за формою, наведеною у додатку 3, щодо можливості проведення подальших робіт з уповноваження (атестації).

5.10. Укрметрестандарт і метрологічні центри, які за дорученням Держспоживстандарту України виконують окремі етапи робіт з уповноваження (атестації), подають Держспоживстандарту України проекти галузі уповноваження (атестації), експертні висновки, розроблені ними проекти програми перевірки заявників та пропозиції щодо складу комісії.

5.11. Держспоживстандарт України протягом 10 робочих днів від дня отримання матеріалів затверджує програми перевірки заявників та надсилає ці програми заявникам, затверджує склад комісії з уповноваження (атестації) і інформує заявників та організації, представники яких залучені до комісії, щодо складу цих комісій та термінів проведення перевірки заявників.

Щодо заявників, які уповноважуються (атестуються) на проведення інших метрологічних робіт, органи з уповноваження (атестації) виконують зазначені роботи в той самий термін.

5.12. Перевірку заявників для визначення їхньої відповідності встановленим у розділі 4 критеріям уповноваження (атестації) комісії проводять безпосередньо у заявників.

До складу комісій, виходячи із заявленої галузі уповноваження (атестації) заявників, залучають провідних фахівців:

метрологічних центрів, територіальних органів, підприємств та організацій – у галузі державних приймальних і контрольних випробувань, повірки (калібрування) засобів вимірювальної техніки, проведення вимірювань або атестації методик виконання вимірювань;

метрологічних служб центральних органів виконавчої влади, їх головних і базових організацій – у галузі проведення вимірювань;

інших організацій (у разі потреби).

До складу комісій залучають аудиторів з метрології, атестованих в установленому порядку.

Атестація вимірювальних лабораторій на проведення вимірювань у сфері поширення державного метрологічного нагляду за пунктами 5 і 6 табл. 2, яку проводять головні та базові організації та метрологічні служби центральних органів виконавчої влади, здійснюється за обов'язкової участі територіальних органів.

В атестації вимірювальних лабораторій підприємств та організацій на проведення вимірювань у сфері поширення державного метрологічного нагляду за пунктом 5 табл. 2, яку проводять територіальні органи, можуть брати участь метрологічні служби підприємств та організацій, головні чи базові організації, що входять до складу метрологічної служби (у разі її наявності) центрального органу виконавчої влади, до повноважень якого належить реалізація державної політики у сфері діяльності відповідних підприємств і організацій.

5.13. Під час проведення перевірок заявників визначається їх незалежність та відповідність технічної компетентності критеріям уповноваження (атестації), установленим для конкретних видів метрологічних робіт.

5.14. Відповідність заявників критеріям уповноваження (атестації) установлюється комісіями шляхом:

аналізу матеріалів, що подані на уповноваження (атестацію), а також матеріалів за результатами метрологічних робіт, зазначених у заявленій галузі уповноваження (атестації), що раніше проводились заявниками;

перевірки наявних у заявників умов для проведення метрологічних робіт на відповідність інформації щодо цих умов, наведеній у документах, поданих на уповноваження (атестацію);

співбесід з фахівцями заявників, які проводять відповідні метрологічні роботи;

контролю правильності виконання метрологічних робіт безпосередньо на місцях їх проведення тощо.

5.15. За результатами перевірки заявника комісія складає акт за формою, наведеною у додатку 4, у чотирьох примірниках.

5.16. За наявності в акті рекомендацій щодо надання заявникам права на проведення метрологічних робіт відповідно до заявленої галузі уповноваження (атестації) та після усунення недоліків, виявлених у поданих на уповноваження (атестацію) документах, заявники направляють із супровідним листом два примірники акта, Проект галузі уповноваження (атестації), Положення про підрозділ, Паспорт підрозділу:

Укрметртестстандарту – щодо заявників на уповноваження проведення перевірки засобів вимірювальної техніки під час експлуатації та випуску з виробництва та ремонту;

органам з уповноваження (атестації) – щодо інших заявників.

Крім того, один примірник акта повинен подаватися територіальним органам за місцезнаходженням заявників, що уповноважуються на проведення державних приймальних і контрольних випробувань і перевірки засобів вимірювальної техніки, проведення атестації методик виконання вимірювань, що використовуються у сфері поширення державного метрологічного нагляду, та/або атестуються на проведення вимірювань у сфері поширення державного метрологічного нагляду та/або калібрування засобів вимірювальної техніки для інших підприємств, організацій і для фізичних осіб.

5.17. Укрметртестстандарт протягом 5 робочих днів перевіряє комплект документів, зазначений в пункті 5.16, і надсилає по одному примірнику проекту свідоцтва про уповноваження (атестації), галузі уповноваження (атестації) та акту до Держспоживстандарту України для прийняття рішення щодо уповноваження (атестації) заявника.

5.18. Рішення щодо уповноваження (атестації) заявника приймається Держспоживстандартом України на підставі розгляду одержаних матеріалів.

У разі прийняття позитивного рішення про уповноваження (атестацію) видається свідоцтво про уповноваження (атестацію) за формою, наведеною у додатку 5.

Обов'язковим додатком до свідоцтва про уповноваження (атестацію) є галузь уповноваження (атестації) за формами 13–16, наведеними у додатку 2, кожен аркуш якої підписується керівником органу з уповноваження (атестації) або керівником відповідного підрозділу органу з уповноваження (атестації) і засвідчується печаткою цього органу.

Строк дії зазначеного свідоцтва не повинен перевищувати 5 років. Конкретний термін чинності свідоцтва встановлює орган з уповноваження (атестації).

5.19. Рішення про уповноваження (атестацію) інших заявників приймають органи з уповноваження (атестації). Вони ж оформлюють свідоцтва про уповноваження (атестацію) за формою, наведеною у додатку 5, і галузі уповноваження (атестації) за формами 13–16, наведеними у додатку 2, та надсилають їх заявникам.

5.20. Рішення про відмову в уповноваженні (атестації) приймає відповідний орган у разі неспроможності заявника провести коригувальні заходи і усунути невідповідності, які зазначені в акті комісії. У цьому випадку заявникові надсилається (видається) повідомлення у письмовій формі.

5.21 Органи з уповноваження (атестації) надсилають копії свідоцтв про уповноваження (атестацію) і галузей уповноваження (атестації) до:

ННЦ “Інститут метрології” стосовно організацій, уповноважених на проведення атестації методик виконання вимірювань у сфері поширення державного метрологічного нагляду;

територіальним органам за місцезнаходженням заявників стосовно організацій, уповноважених на проведення атестації методик виконання вимірювань, що використовуються у

сфері поширення державного метрологічного нагляду, та/або атестованих на проведення вимірювань у сфері поширення державного метрологічного нагляду.

Територіальні органи за місцезнаходженням організацій, атестованих на проведення вимірювань у сфері поширення державного метрологічного нагляду, надсилають відповідну інформацію ДП "Харківстандартметрологія".

5.22. Метрологічні центри, територіальні органи, метрологічні служби центральних органів виконавчої влади, головні та базові організації ведуть облік уповноважених (атестованих) ними організацій і ведуть справи цих організацій, у яких зберігаються: акти, копії свідоцтв про уповноваження (атестацію) та галузей уповноваження (атестації), Положення про підрозділ та Паспорт підрозділу.

5.23. Спори з питань уповноваження (атестації) вирішуються Держспоживстандартом України або у судовому порядку згідно з чинним законодавством.

5.24. Органи з уповноваження (атестації) або призначені ними організації періодично, але не частіше ніж один раз на рік, проводять відповідно перевірку уповноважених (атестованих) метрологічних центрів, територіальних органів, підприємств та організацій та їх повірочних, калібрувальних і вимірювальних лабораторій. Перевірка проводиться за програмами, затвердженими керівниками органів з уповноваження (атестації).

У разі виявлення порушень щодо умов проведення метрологічних робіт уповноваженими (атестованими) організаціями відповідний орган приймає рішення про тимчасове зупинення дії або визнання недійсним свідоцтва про уповноваження або атестацію.

6. Права та обов'язки уповноважених (атестованих) організацій

6.1. Уповноважені (атестовані) організації мають право виконувати метрологічні роботи, зазначені в пункті 1.5 цих Правил, відповідно до галузі уповноваження (атестації).

6.2. Уповноважені (атестовані) організації зобов'язані:

додержуватися вимог нормативно-правових актів і нормативних документів з метрології, відповідно до яких вони були уповноважені (атестовані);

посилатися на уповноваження (атестацію) тільки стосовно тих робіт, на здійснення яких їх уповноважено (атестовано);

оплачувати всі роботи, пов'язані з уповноваженням (атестацією);

припинити посилання на уповноваження (атестацію) у своїй документації та рекламі в разі тимчасового зупинення дії або визнання недійсним свідоцтва про уповноваження (атестацію);

негайно інформувати орган з уповноваження (атестації) про будь-які обставини, що заважають виконанню робіт у галузі уповноваження (атестації);

забезпечувати облік і оперативний розгляд скарг заявників метрологічних робіт.

6.3. Уповноважені (атестовані) організації за проведення метрологічних робіт, не зазначених у галузі уповноваження (атестації), несуть відповідальність згідно з чинним законодавством.

Начальник управління метрології

Р. Домницький

Додаток 1
до пункту 5.2 Правил уповноваження та
атестації у державній метрологічній системі

Керівнику _____
(назва органу з уповноваження /атестації/)
_____
(ініціали, прізвище)

ЗАЯВКА

Просимо організувати проведення _____
(вид уповноваження (атестації) – первинне/а/, періодичне/а/ чи поза-
_____ уповноваження (атестації) _____
чергове/а/) (назва заявника, адреса, телефон, телефон-факс)
на проведення _____ відповідно до заявленої Галузі уповнова-
ження (атестації) (вид метрологічних робіт)
_____ (доповнення до галузі уповноваження /атестації/), наведеної у додатку до цієї
заявки.

Перевірку _____ для визначення відповідності встановленим
(назва заявника)
критеріям уповноваження (атестації) пропонуємо провести в період
_____
(термін проведення перевірки заявника)

_____ ознайомлений з порядком проведення уповноваження (атестації)
(назва заявника)
і зобов'язується сплачувати всі витрати, пов'язані з уповноваженням (атестацією), незалежно від
прийнятого рішення за його (її) результатами, та подальшою перевіркою у разі уповноваження
(атестації), а також забезпечувати виконання вимог, що ставляться до уповноважених
(атестованих) організацій.

Наші банківські реквізити _____
(банківські реквізити заявника)

- Додатки: 1. Положення про підрозділ.
2. Паспорт підрозділу.
3. Настанова з якості.
4. Проект галузі уповноваження (атестації).

_____
(посада керівника заявника)

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

М.П.

Додаток 2
до пункту 5.4 Правил уповноваження та
атестації у державній метрологічній системі

ВИМОГИ ЩОДО СТРУКТУРИ І ЗМІСТУ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ДОДАЮТЬСЯ ДО ЗАЯВКИ

1. Положення про підрозділ

1.1. Положення про підрозділ повинно містити вступну частину, у якій наводиться назва заявника, сфера поширення цього положення і його зв'язок з іншими документами у сфері метрологічної діяльності, а також розділи:

1) "Загальні положення", у яких наводяться відомості щодо: правового статусу заявника і його підпорядкованості; документів, керуючись якими заявник здійснює свою діяльність (посилання на законодавство України, керівні документи, статут, організаційно-методичні документи тощо); порядку оплати метрологічних робіт, що виконуються заявником, та порядку оплати праці фахівців;

наявності в заявника системи забезпечення якості виконання метрологічних робіт; порядку матеріально-технічного, юридичного та фінансового обслуговування заявника; наявності в заявника приміщень, засобів вимірювальної техніки, випробувального обладнання, організаційних, нормативних і методичних документів, що необхідні для виконання метрологічних робіт відповідно до заявленої галузі уповноваження (атестації); порядку оформлення матеріалів за результатами метрологічних робіт.

Якщо заявник не є юридичною особою, а входить до складу підприємства (організації), то Положення про такий підрозділ повинно містити пункти щодо:

юридичної та фінансової відповідальності цього підприємства (організації) за діяльність заявника, виходячи з галузі його уповноваження (атестації);

чіткого розмежування відповідальності між керівництвом підрозділу заявника і адміністрацією підприємства (організації) за об'єктивність і достовірність результатів метрологічних робіт;

невтручання адміністрації підприємства (організації) у поточну діяльність підрозділу заявника при проведенні метрологічних робіт;

процедури засвідчення печаткою підприємства (організації) підпису керівника підрозділу заявника на документах за результатами метрологічних робіт;

2) "Метрологічні роботи, що виконуються підрозділом", у якому наводиться посилання на відповідний розділ паспорта підрозділу;

3) "Структура та склад підрозділу", у якому наводяться:

організаційна структура підрозділу заявника;

опис схеми управління та підпорядкованості;

порядок призначення та звільнення керівництва;

відомості щодо наявності фахівців, їхньої освіти, кваліфікації та досвіду роботи в галузі уповноваження (атестації), відомості щодо атестації цих фахівців і наявності посадових інструкцій;

4) "Функції підрозділу", у якому наводяться функції, що виконує підрозділ заявника відповідно до галузі уповноваження (атестації);

5) "Права підрозділу", у якому наводяться права підрозділу заявника і його фахівців, виходячи з галузі уповноваження (атестації), відповідно до Закону, державних стандартів і інших документів, що встановлюють правила проведення конкретних метрологічних робіт;

б) "Обов'язки підрозділу", у якому наводяться обов'язки підрозділу заявника перед органом з уповноваження (атестації), територіальним органом за місцезнаходженням заявника і
Продовження додатка 2

замовниками метрологічних робіт, виходячи з галузі уповноваження (атестації), відповідно до Закону і державних стандартів та інших документів, що встановлюють правила проведення конкретних метрологічних робіт;

7) "Відповідальність підрозділу", у якому регламентується відповідальність керівника підрозділу заявника і працівників цього підрозділу, що обумовлена виконанням заявником своїх функцій у галузі уповноваження (атестації);

8) "Взаємодія підрозділу", у якому встановлюється порядок взаємодії заявника з органом з уповноваження (атестації), територіальним органом за місцезнаходженням та іншими підприємствами та організаціями.

За потреби Положення про підрозділ може регламентувати інші аспекти діяльності заявника, виходячи із специфіки конкретних метрологічних робіт, на проведення яких він уповноважується (атестується).

1.2. У Положенні про підрозділ інформацію щодо оснащеності заявника, персоналу, що виконує метрологічні роботи, наявності документів тощо слід подавати у вигляді посилань на паспорт підрозділу.

1.3. Положення про підрозділ затверджується керівником заявника.

Якщо заявник не є юридичною особою, а входить до складу організації як структурний підрозділ, то Положення про підрозділ затверджується керівником цієї організації.

2. Паспорт підрозділу

2.1. Паспорт підрозділу повинен містити докладну інформацію щодо:

заявника, а також організації, до складу якої входить заявник як структурний підрозділ (якщо заявник не є юридичною особою);

метрологічних робіт, що виконуються підрозділом;

кадрового складу працівників, що виконують метрологічні роботи;

наявності у заявника приміщень та їх стану;

наявності робочих еталонів, робочих засобів вимірювальної техніки, випробувального і допоміжного обладнання і їх стану;

наявності організаційних, нормативних і методичних документів.

Необхідність наведення інформації щодо оснащення заявника засобами вимірювальної техніки та обладнанням визначається, виходячи з галузі уповноваження (атестації) конкретного заявника.

2.2. Інформація щодо заявника (адреса, телефон, банківські реквізити тощо) наводиться у вступній частині, а інша інформація – у відповідних розділах паспорта підрозділу та в додатках до нього.

Інформацію рекомендується подавати за формами 1–12, що наведені нижче.

Виходячи із заявленої галузі уповноваження (атестації), заявники заповнюють форми:

2, 3, а також (у разі потреби) 4, 5, 6 – щодо робіт з державних приймальних випробувань засобів вимірювальної техніки;

2, 3, 11 – щодо робіт з державних контрольних випробувань засобів вимірювальної техніки;

1–7, 10 – щодо робіт з повірки, а також калібрування засобів вимірювальної техніки для інших підприємств, організацій та для фізичних осіб або для власних потреб підприємств та організацій;

1–3, 6–10 – щодо робіт з проведення вимірювань у сфері та /або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду;

2, 3, 12, а також (у разі потреби) 1, 6–10 – щодо робіт з атестації методик виконання вимірювань, що використовуються у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду.

2.3. Паспорт підрозділу затверджується керівником заявника.

Продовження додатка 2

Якщо заявник не є юридичною особою, а входить до складу організації як структурний підрозділ, то паспорт підрозділу затверджується керівником цієї організації.

Форма 1

Інформація щодо наявності приміщень та їх стану

Вид метрологічних робіт	Назва підрозділу, який проводить (буде проводити) метрологічні роботи	Кількість приміщень, загальна площа і площа кожного приміщення, м ²	Кліматичні умови, наявні в приміщеннях (температура, °С; вологість, %)	Освітленість на робочих місцях, лк	Рівень			Наявність спеціалізованого обладнання (вентиляція, кондиціонер, каналізація, заземлення тощо)
					шу-му, dBA	умісту токсичних речовин у повітрі робочої зони, % або мг/м ³	електромагнітних завад мкВ/м; мкВт/м ²	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Примітки: 1. Інформація у колонках 6–9 наводиться, якщо заявники уповноважуються (атестуються) на проведення повірки (калібрування) засобів вимірювальної техніки та/або атестуються на проведення вимірювань.

2. У колонках 4–8 вказуються (через кошу риску) нормовані та фактичні значення.

Форма 2

Інформація щодо фахівців, які здійснюють метрологічні роботи

Назва підрозділу	Вид метрологічної роботи	Посада, прізвище, ініціали	Освіта, фах, рік закінчення навчального закладу, науковий ступінь	Відомості про атестацію на право проведення метрологічних робіт, дата та номер наказу	Відомості про підвищення кваліфікації, номер посвідчення і дата видачі	Досвід з проведення метрологічних робіт, роки	Наявність посадової інструкції
1	2	3	4	5	6	7	8

Форма 3

Інформація щодо наявності організаційних, нормативних і методичних документів

Назва та позначення	Вид метрологічних робіт, під час проведення яких застосовуються	Назва підрозділу, де зберігаються документи

документів	документи	
1	2	3

Продовження додатка 2

Форма 4**Інформація щодо наявності та стану вихідних еталонів**

Назва та умовне позначення	Вид вимірювань	Основні метрологічні характеристики (діапазон вимірювань, розряд, клас точності, границі допустимої похибки)	Заводський номер	Назва організації, що проводить повірку	Дата наступної повірки
1	2	3	4	5	6

Форма 5**Інформація щодо наявності та стану робочих еталонів**

Назва та умовне позначення	Вид вимірювань	Основні метрологічні характеристики (діапазон вимірювань, розряд, клас точності, границі допустимої похибки)	Заводський номер	Дата наступної повірки (калібрування)
1	2	3	4	5

Форма 6**Інформація щодо наявності та стану випробувального і допоміжного обладнання**

Назва та умовне позначення обладнання	Номер робочого місця, де застосовується обладнання	Основні характеристики	Номер атестата і дата його видачі	Дата наступної атестації
1	2	3	4	5

Форма 7**Інформація щодо наявності та стану робочих місць**

Номер робочого місця	Назва робочого місця (узагальнене призначення)	Вид вимірювань (назва величин, що вимірюються, та об'єктів вимірювань)	Номер атестата і дата його видачі	Дата наступної атестації
1	2	3	4	5

Продовження додатка 2

Форма 8

Інформація щодо об'єктів вимірювань, методик виконання вимірювань (МВВ) та засобів вимірювальної техніки (ЗВТ) і стандартних зразків складу та властивостей речовин і матеріалів (СЗ), що використовуються під час проведення вимірювань

Назва об'єкта вимірювань	Назва та позначення документа, що регламентує показники об'єкта	Назва показника об'єкта, що вимірюється	Номінальне значення показника та допустиме відхилення від нього	Діапазон вимірювань та похибка вимірювань	Назва та позначення МВВ	Назва та умовне позначення	
						ЗВТ	СЗ
1	2	3	4	5	6	7	8

Форма 9

Інформація щодо наявності та стану засобів вимірювальної техніки (ЗВТ)

Назва й умовне позначення ЗВТ	Заводський номер ЗВТ	Основні метрологічні характеристики ЗВТ	Дата наступної повірки ЗВТ
1	2	3	4

Форма 10

Інформація щодо наявності і стану стандартних зразків складу та властивостей речовин і матеріалів (СЗ), що застосовуються під час проведення вимірювань та/або контролю працездатності засобів вимірювальної техніки

Призначення СЗ	Назва та умовне позначення СЗ	Назва атестованої характеристики	Номінальне значення і похибка атестованої характеристики	Термін придатності СЗ
1	2	3	4	5

Примітка. У колонці 1 наводиться сфера застосування СЗ (градування засобів вимірювальної техніки, контроль правильності результатів вимірювань, атестація СЗ інших категорій тощо)

Форма 11

Інформація щодо серійного виробництва засобів вимірювальної техніки (ЗВТ) у закріпленому за заявником регіоні

Назва виробника	Назва та умовне позначення ЗВТ	Номер ЗВТ за Державним реєстром	Дата державних приймальних чи попередніх контрольних випробувань ЗВТ
1	2	3	4

**Інформація щодо розроблених чи атестованих заявником
методик виконання вимірювань (МВВ)**

Назва та позначення МВВ	Назви величин, що вимірюються, та об'єктів вимірювань	Діапазони вимірювань і похибки вимірювань	Сфери застосування і використання МВВ	Інформація щодо атестації МВВ (ким атестована, дата атестації)
1	2	3	4	5

Примітка. У стовпчику 4 наводиться сфера застосування МВВ (облік теплової енергії чи газу, контроль якості харчових продуктів тощо), а також сфера використання МВВ (на одному підприємстві, на підприємствах галузі, у мережі міжгалузевих лабораторій тощо).

3. Настанова з якості

3.1. Настанова з якості, як правило, повинна містити комплексний опис підрозділу заявника та організації, до складу якої він входить, і порядку виконання метрологічних робіт. Коли інформація щодо підрозділу заявника наведена в інших документах, у тому числі в документах, що подані на уповноваження (атестацію), то в Настанові з якості повинні бути наведені посилання на ці документи.

3.2. Настанова з якості повинна містити такі розділи:

"Призначення та галузь застосування";

"Політика в галузі якості";

"Загальні відомості про підрозділ";

"Персонал підрозділу";

"Засоби вимірювальної техніки та допоміжне обладнання";

"Умови проведення метрологічних робіт";

"Процедури та методики проведення метрологічних робіт";

"Контроль за якістю проведення метрологічних робіт та коригувальні дії";

"Оформлення матеріалів за результатами метрологічних робіт, зберігання цих матеріалів";

"Внутрішній аудит та оновлення".

Наявність розділів у настанові з якості заявників, що уповноважуються (атестуються) на конкретні метрологічні роботи, повинна визначатись відповідно до заявленої галузі уповноваження (атестації) цих заявників.

При розробці та проведенні експертизи настанови з якості слід керуватись ДСТУ ISO/TR 10013:2003 "Настанови з розроблення документації систем управління якістю".

3.3. Настанова з якості затверджується керівником підрозділу заявника.

4. Проект галузі уповноваження (атестації)

4.1. Проект галузі уповноваження (атестації) повинен містити докладний опис заявленої галузі уповноваження (атестації) щодо метрологічних робіт і розробляється за наведеними нижче формами 13–16.

4.2. Форми 13–16 підписуються керівником заявника.

Якщо заявник не є юридичною особою, а входить до складу організації як структурний підрозділ, то зазначені форми підписуються керівником цієї організації.

Продовження додатка 2

Форма 13

Аркуш _____ аркушів _____
 Додаток до свідоцтва про уповноваження
 від _____ № _____

Галузь уповноваження _____ на проведення державних приймальних
 (назва заявника)

випробувань засобів вимірювальної техніки

Вид вимірювань, група засобів вимірювальної техніки	Основні метрологічні характеристики засобів вимірювальної техніки	
	діапазон вимірювань	розряд, клас точності, границі допустимої похибки
1	2	3

Примітки:

1. Види вимірювань та групи засобів вимірювальної техніки наводяться у колонці 1 за кодами видів вимірювань у порядку їх зростання.

2. У разі зазначення розряду (класу точності) у колонці 3 слід наводити позначення національного або міждержавного стандарту, що регламентує цей розряд (клас точності).

3. Границі допустимої похибки засобів вимірювальної техніки наводяться у колонці 3 у вигляді границь абсолютної похибки (Δ), границь відносної похибки (δ), середнього квадратичного відхилення випадкової складової похибки (σ), невиключеної складової систематичної похибки (θ).

Форма 14

Аркуш _____ аркушів _____
 Додаток до свідоцтва про
 уповноваження (атестацію)
 від _____ № _____

Галузь уповноваження _____ на проведення повірки засобів вимірюваль-
 (назва заявника)

ної техніки або атестації на проведення калібрування засобів вимірювальної техніки для інших підприємств, організацій та для фізичних осіб чи для власних потреб підприємств і організацій під час _____

(випуску з виробництва, випуску після ремонту, експлуатації)

Група засобів вимірювальної техніки	Узагальнені метрологічні характеристики групи засобів вимірювальної техніки	
	діапазон вимірювань	розряд, клас точності, границі допустимої похибки
1	2	3

Примітки: 1. Групи засобів вимірювальної техніки наводяться у колонці 1 за кодами видів вимірювань у порядку їх зростання.

2. У разі зазначення розряду (класу точності) у колонці 3 слід наводити позначення національного стандарту, що регламентує цей розряд (клас точності).

Продовження додатка 2

3. Границі допустимої похибки засобів вимірювальної техніки наводяться у стовпчику 3 у вигляді границь абсолютної похибки (Δ), границь відносної похибки (δ), середнього квадратичного відхилення випадкової складової похибки (σ), невиключеної складової систематичної похибки (θ).

Форма 15

Аркуш _____ аркушів _____
Додаток до свідоцтва про уповноваження
від _____ № _____

Галузь уповноваження _____ на проведення атестації методик виконання вимірювань (МВВ), що використовуються у сфері поширення державного метрологічного нагляду
(назва заявника)

Узагальнений опис об'єктів вимірювань	Назва фізичних величин, що вимірюються згідно з МВВ, опис методів вимірювань	Сфери застосування та використання МВВ
1	2	3

Примітки: 1. У колонці 1 наводиться узагальнений опис об'єктів вимірювань.

2. У колонці 2 наводяться назви величин, що вимірюються, за кодами видів вимірювань у порядку їх зростання і, у разі потреби, їх розгорнуті визначення, методи вимірювань, закладені у МВВ (хроматографічний, полярографічний тощо).

3 У колонці 3 наводиться сфера застосування МВВ (облік теплової енергії чи газу, контроль якості харчових продуктів тощо), а також сфера використання МВВ (на одному підприємстві, на підприємствах галузі, у мережі міжгалузевих лабораторій тощо).

Форма 16

Аркуш _____ аркушів _____
Додаток до свідоцтва про атестацію
від _____ № _____

Галузь атестації _____ на проведення вимірювань у сфері та/або поза сферою поширення державного метрологічного нагляду
(назва заявника)

Назви величин, що вимірюються	Назви та опис об'єктів вимірювань	Діапазон вимірювань	Похибка вимірювань
1	2	3	4

Примітки: 1. У колонці 1 наводяться назви величин, що вимірюються, за кодами видів вимірювань у порядку їх зростання.

2. Похибка вимірювань у стовпчику 4 наводиться у вигляді границь абсолютної похибки (Δ), границь відносної похибки (δ), середнього квадратичного відхилення випадкової складової похибки (σ), невиключеної складової систематичної похибки (θ).

Начальник управління метрології

Р. Домницький

Додаток 3
до пункту 5.9 Правил уповноваження та
атестації у державній метрологічній системі

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____
(посада)
_____
(назва організації, що проводила експертизу)
_____
(підпис)   _____
(ініціали, прізвище)
" ____ " _____ р.
М.П.

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

за результатами експертизи документації, поданої _____, який уповноважується
(назва заявника)
(атестується) на проведення _____
(вид метрологічних робіт)

1. _____ провела експертизу документів,
(назва організації, що проводила експертизу)

що подані _____, який уповноважується (атестується)
(назва і місцезнаходження заявника)
на проведення _____
(вид метрологічних робіт)

2. На експертизу були подані такі документи:

_____
(повні назви документів, поданих відповідно до пункту 5.4 Правил)

3. За результатами проведеної експертизи встановлено:

_____
(узагальнені результати експертизи щодо кожного поданого документа та зауваження до їх змісту і
оформлення, рекомендації щодо усунення виявлених недоліків тощо)

4. На підставі результатів проведеної експертизи _____
(назва організації, що проводила експертизу)

вважає за доцільне:

_____
(висновки щодо можливості проведення подальших робіт з уповноваження (атестації) після усунення виявлених недоліків чи припинення цих робіт, відповідні рекомендації Держспоживстандарту України тощо)

_____
(посада експерта)

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Начальник управління метрології

Р. Домницький

Додаток 4
до пункту 5.15 Правил уповноваження та
атестації у державній метрологічній системі

А К Т

за результатами перевірки відповідності _____
(назва заявника)

критеріям уповноваження (атестації), установленим щодо _____
(вид або види метрологічних робіт)

1. Комісія з перевірки _____ для визначення його відповідності
(назва заявника)

критеріям уповноваження (атестації), установленим щодо _____
(вид або види метрологічних робіт)

комісія у складі _____,
(склад комісії з наведенням посад, прізвищ та ініціалів)

призначена _____, наказ (лист) від "___" _____ р. № _____,
(назва органу з уповноваження /атестації/)

у період із "___" _____ р. до "___" _____ р. провела перевірку відповід-

ності _____ критеріям уповноваженням (атестації), установленим щодо _____
(назва заявника)

_____.
(вид або види метрологічних робіт)

2. Перевірка _____ проводилась відповідно до програми,
(назва заявника)

затвердженої _____, яка додається до цього акта.
(назва органу з уповноваження /атестації/)

3. За результатами перевірки комісія встановила:

_____ (результати перевірки відповідності заявника критеріям уповноваження (атестації), установленим щодо

_____ метрологічних робіт відповідно до заявленої галузі уповноваження (атестації), перелік недоліків, які виявлені

_____ під час проведення перевірки)

4. За результатами перевірки комісія вважає за доцільне рекомендувати

_____ :
(назва органу з уповноваження /атестації/)

_____ (рекомендації щодо надання чи ненадання заявнику права на проведення метрологічних робіт відповідно до

_____ заявленої галузі уповноваження (атестації), пропозиції, спрямовані на підвищення якості метрологічних робіт тощо)

5. Недоліки, що виявлені комісією, _____ усунути
(назва заявника)

і до "___" _____ р. подати _____ звіт про усунення недоліків.
(назва органу з уповноваження /атестації/)

_____ (посади, прізвища, ініціали та підписи голови та членів комісії)

Начальник управління метрології

Р. Домницький

Додаток 5
до пункту 5.18 Правил уповноваження та
атестації у державній метрологічній системі

Державний герб України

_____
(назва центрального органу виконавчої влади, якому підпорядкований орган з уповноваження /атестації/)

_____
(назва органу з уповноваження /атестації/)

С В І Д О Ц Т В О
ПРО УПОВНОВАЖЕННЯ (АТЕСТАЦІЮ)

№ _____

Видано " __ " _____ р.

Чинне до " __ " _____ р.

Це свідоцтво засвідчує, що _____
(назва заявника і його адреса)

—
відповідає критеріям уповноваження (атестації) й уповноважено (атестовано) на проведення

—
(вид метрологічних робіт)

Галузь уповноваження (атестації) наведена в додатку до цього свідоцтва і є його невід'ємною частиною.

Керівник органу
з уповноваження (атестації) _____
(підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

М.П.

Начальник управління метрології

Р. Домницький

